

NASU-møte 21. september 2012, kl. 10-15 i HLFs lokaler i Brynsveien 13, Oslo

REFERAT

Til stede:

- Bjørn Kristiansen, Norge døveforbund
- Arne Rødvik, Norsk teknisk-audiologisk forening
- Guri Engernes Nielsen, Norsk Audiopedagogisk Forening
- Espen Devig Andreassen, Norsk Audiografforbund
- Sakene 3, 4 og 5: Marit Skatvedt, HLF
- Sak 3: Merete Orholm
- Sak 4: Trym Helbostad, HLF
- Sak 4: Ellen Sagen, HLF
- Steinar Birkeland, HLF (møteleder og referent)

Ikke til stede:

- Niels Christian Stenklev, Audiologisk utvalg
- Anders Hegre, HLF

DAGSORDEN

Saksliste:

1. **Sansetaprehabilitering – tilbakemelding fra foreningene** (jf. sak 2 fra sist møte): Steinar Birkeland
2. **Hørselsboksen – Synliggjøring av hørselssaken på gater og torg:** Ellen Sagen (avdelingsleder marked HLF) og Trym Helbostad (infosjef HLF)
3. **Høreapparatformidlingen** (jf. sak 3 fra sist møte): Marit Skatvedt (rådgiver HLF)
4. **Norsk førskoletesting og CEN-standarden** – Svarbrev fra Helsedirektorater: Marit Skatvedt
5. **Målbilde Statped – høring av omorganiseringsskisse:** Marit Skatvedt
6. **HLFs handlingsprogram 2012-2015**
7. **Beramming av neste NASU-møte**
8. **Eventuelt:**
 - A. Fra Arne Vik: **Hva kan NASU gjøre for å øke bevissthet og kunnskap om Universell Utforming** for Hørsel i befolkningen generelt og hos myndighetene? Ref. et 32 siders annonsebilag i Dagbladet Magasinet 8.9. om universell utforming uten en eneste vinkling m.h.t. hørsel! Trenger vi en tiltaksplan?
 - B. Fra Steinar B.: **HUNT og hørsel:** Hvordan få realisert ønsket om å få frem ferske tall på hørsel i Norge – gjerne forskning som gjentas jevnlig, f eks innen folkehelsestatistikken.
 - C. Fra Guri E.N.: **Informasjon om nedlegging av tidsskrift og avslått søknad om helsepersonellautorisasjon for audiopedagoger.**

Referat:

1. Sansetaprehabilitering, tilbakemelding fra foreningene (jf. sak 2 fra sist møte): Steinar B.

Steinar B. innledet med å påtale uteblitte respons fra foreningene til Merete Orholm i HLF til tross for at dette ble avtalt på foregående møte. Steinar B. trakk frem at HLF er en politisk interesseorganisasjon og er avhengig av at NASUs øvrige medlemsorganisasjoner deltar aktivt i politisk tenkning.

Guri E.N.: Enig i at NAF ikke er så politisk erfarent som HLF. Til den aktuelle saken: I dag er systemet begynt å fungere, bl.a. med Ål, og om disse midlene nå skal flyttes over til LMS, vil hørselssaken lett kunne smuldre opp og bli nedprioritert. Dette vil omfatte både voksne og barn, selv om voksne vil bli mest berørt. Det kan være en fordel med samling i helseforetak, men det må skje på en svært bevisst måte om det skal fungere.

Arne R.: Riksen har ikke fått det til å fungere med LMS.

Espen D.A.: Om det er kommunene som skal brukes, ser Audiografforbundet det ikke nødvendigvis som positivt. LMSene kan derimot fungere om en planlegger det godt nok.

Bjørn K.: Forbundsstyret i NDF er enig i fremleggingen i NASU-referatet fra foregående møte. En konkret sak er en omlegging som skjedde med overføring av ansvar fra stat til kommune, men uten at kommunene var blitt forberedt – det fungerer sjelden bra. Kompetansekravene er gjennomgående uspesifiserte.

Guri E.N.: Oppsplitting betyr nødvendigvis at kompetansen spres på mange kommuner.

Bjørn K.: En mulighet er interkommunalt samarbeid som er systemorientert og ikke ad hoc-konstruert omkring enkeltbrukere. Døve og hørselshemmede barn og unge trenger å være i et miljø der de ikke er alene om sin hørsel og/eller sitt språk. Fagpersonell som er knyttet til barnehage og skole har også behov for et daglig fagmiljø.

Espen D.A.: Brukerne trenger diagnosespesifikke kurstilbud.

Arne R.: PÅ Riksen kombineres konsultasjoner med korte kurs samme dag – pasienten kan da reise hjem samme dag. Dette som alternativ til langvarige LMS kurs. Denne Riksen-modellen øker fremmøtet vesentlig.

Vedtak: Steinar B. orienterer Merete Orholm i HLF om det som kom frem fra foreningene i saken.

2. Hørselsboksen – Synliggjøring av hørselssaken på gater og torg: Ellen Sagen (avdelingsleder marked HLF) og Trym Helbostad (infosjef HLF)

Ellen S. og Trym H. presenterte aksjonen Hvert øre teller, som var en turne med stands med hørselsbokser sommeren 2012. Aksjonen ble gjort i samarbeid med audiografer som utførte hørselstesting. Aksjonen ble avsluttet i Bergen hvor det ble avviklet stand i forbindelse med

HLFs landsmøte og verdenskongressen. Målet var å synliggjøre hørselssaken, bl.a. tinnitus og rettigheter til høreapparat og hjelpemidler. Det kom en rekke medieoppslag. 30 steder ble besøkt med bokser over hele landet. HLF har fem bokser i regionene og en sentralt. Sistnevnte turnerte fra Oslo til Bergen som ledd i aksjonen. Totalt ble 1.200 hørselstester utført. 120 frivillige var med. På stands hadde deltakerne Hvert øre teller-T-skjorter og det var på plass andre standsrekvisitter som ga et enhetlig og profitt uttrykk. Kampanjens hjemmeside www.hvertoreteller.no hadde 7.500 unike treff. Markedsføring skjedde gjennom annonser, nyhetsbrev, leserbrev m.v.. Selve kampanjestartdagen var aksjonen med i God morgen Norge – 10 minutter med mye god informasjon fra bruker og audiograf. Hørselstesting er uhyre populært i befolkningen. Videre er bedriftsmarkedet interessant, så her er det ønskelig for HLF å få til et samarbeid med audiografene for å få på plass løsninger for bedrifter. Kampanjen var en stor suksess. Samtidig er det forbedringspotensial: Bør skje oftere. Tillitsvalgte bør trenes i å stå på stand. Det er ønskelig å få med flere likemenn på stand. Det kan bli køer – det er en del å hente på å sile ut folk som alt er blitt testet – en test i boksen, som ikke er fullgod men gir en pekepinn om hørselstilstanden, tar mellom fem og ti minutter. Støyende omgivelser kan redusere kvaliteten på testen/standen. Det er en utfordring å få på plass nok audiografer.

Espen D.A.: Audiografforbundet har fått enn del tilbakemeldinger fra høresentraler som stiller seg kritiske til dette tilbudet. Blant annet pga. de tilbakemeldingene som har blitt gitt i ettertid på resultatene at testene. Det bør for øvrig være en nedre aldersgrense.

Ellen S.: Enig i det med aldersgrenseforslaget. Foreslår et møte mellom HLF og Audiografforbundet for å avtale nærmere om kjøreregler og samarbeid.

Espen D.A.: Det er nok lurt å være tidlig ute overfor hørselssentralene.

Ellen S. og Trym H.: Vil gjerne invitere Audiografforbundet til et møte for å avtale detaljer om samarbeid på dette området.

Vedtak: Ellen S. og Espen D.A. avtaler et møte mellom Norsk Audiografforbund og HLF.

3. Høreapparatformidlingen (jf. sak 3 fra sist møte): Marit Skatvedt (rådgiver HLF)

Marit S.: Status på saken er at det ikke er skjedd noe vesentlig nytt siden sist. HLF følger saken tett.

Merete O.: Bakgrunnsrapporten som er blitt laget internt i Staten er ikke offentlig tilgjengelig. Vi har ikke fått informasjon om at det er blitt besluttet noe. Saken ligger i departementet. Det skulle ha vært et møte mellom staten og HLF i dag om bl.a. dette, men det ble avlyst pga. omkalfatringer i regjeringen. HLF vil benytte fremtidige møter med Staten til å etterspørre status i saken.

Vedtak: HLFs oppfølging i saken tas til etterretning.

4. Norsk førskoletesting og CEN-standarden – Svarbrev fra Helsedirektorater: Marit Skatvedt

Marit S.: Viste til svarbrevet fra Helsedirektoratet. Svarbrevet tar egentlig ikke stilling det som det ble spurt om i brevet fra NASU. HLF vil sette seg nærmere inn i dokumentene i saken og følge opp politisk – sannsynligvis er det ikke uoverkommelig å få hørselstesting inn i førskolekontrollene. NASU vil bli trukket med om det blir lagt opp til et politisk løp i sakens anledning.

Vedtak: HLFs oppfølging i saken tas til etterretning.

5. Målbilde Statped – høring av omorganiseringskisse: Marit Skatvedt

Marit S.: Det er viktig å melde inn det vi ser som viktig hørselsfaglig og sett fra brukerorganisasjonenes ståsted. HLF vil i sin høringsuttalelse melde tilbake både overordnet og spesifikt på Målbiledokumentet. Overordnet ser HLF at det økonomisk-administrative er tydelig fokusert, mens det hørselsfaglige er ufokusert – videre at det ikke legges opp til kvalitetssikring gjennom løpende evaluering. Spesifikt er det en rekke felt, f eks rutiner for overganger (historien må følge barnet – kontinuitet), brukermedvirkning, CI/språktilbud og det spesialpedagogiske tilbudet.

Guri E.N.: Det er ikke meldt inn til foreningen på dette fra audiopedagoger ute i sektoren. Faren er der like fullt for at når hørsel skal samordnes med andre diagnosegrupper, blir det lett til at hørsel nedprioriteres.

Bjørn K.: NDF jobber med å få frem en høringsuttalelse. Vil gjerne samkjøre denne med HLFs uttalelse. Mye av det som sies i Målbildet er bra, men som HLF sier, er hovedtyngden i målbildet om økonomi og organisering – og for tynt om den faglige delen. Et moment som signaliserer noe om manglende oppmerksomhet til tegnspråk: På side 3 står det:» Statped skal være en støtte til kommuner og fylkeskommuner, og en pådriver for utvikling av fagområdene (hørsel, syn, språk/tale, ervervet hjerneskade...)». NDF stiller spørsmåltegn ved at de skriver «..språk skråstrek tale..». Språk og tale er egentlig to forskjellige ting i forhold til hørselshemmede. Nyere forskning og erfaringer som NDF har gjort, er at fokuset må ligge på tidligst mulig språkutvikling når man ikke vet hvor god utbytte barn får av CI eller høreapparat. Barnet vil etter hvert finne ut hvilke språk som passer best – eller at noen barn velger en kombinasjon av tale og tegnspråk – avhengig av settingen de er i. Vente og seholdning om barnet klarer seg med kun hørsel hemmer barnets språkutvikling. NDF mener det svikter på rådgivning til foreldrene.

Steinar B.: Oppfordret alle NASUs medlemsorganisasjoner til å levere høringsuttalelse og slik være med i prosessen. Og videre: At profesjonsforeningene er med på å gi innspill til HLFs høringsuttalelse.

Marit S.: Det får vi til – dette sendes ut til foreningene nokså umiddelbart etter NASU-møtet med kort svarfrist. HLFs høringsuttalelse vil, så vidt mulig, samordnes med NDFs uttalelse.

Bjørn K.: Viser til side tre i dokumentet, hvor det står at Statped skal utformes i samarbeid med brukerorganisasjonene. Her bør vi melde inn hvordan vi ser for oss videre prosess.

Marit S.: Enig – dette vil også HLF følge opp på i høringsuttalelsen.

Vedtak: HLF sender i forlengelse av NASU-møtet ut sitt utkast til høringsuttalelse til foreningene, slik at disse snarlig kan få meldt inn sine synspunkter inn til Marit Skatvedt i HLF.

6. HLFs handlingsprogram 2012-2015

Steinar B.: Redegjorde for prosessen bak, oppbygningen av og opplegget for iverksetting av HLFs handlingsprogram 2012-2015, og inviterte profesjonsforeningene til å samhandle om bl.a. likemannsarbeid – her er det stort behov for å ha kontakt omkring erfaringer med grensegangen frivillige/profesjonelle: Roller og ansvar. For eksempel at profesjonsforeningen tar kontakt med HLF når det oppdages frivillige som blir for ivrige i tjenesten.

Guri E.N.: Det vil hjelpe mye om profesjonsforeningene får tilgang til opplæringsmaterialet til likemennene.

Espen D.A.: Finnes noen form for sertifisering for likemennene i regi av HLF? I så fall: Hvem utfører sertifiseringen?

Steinar B.: HLF har ingen myndighet til å sertifisere likemenn på hørselsfaglig grunnlag. Sertifisering skjer på grunnlag av et velutprøvd opplegg for grunn- og videregående likemannsopplæring i regi av HLF sentralt. Integrert i dette er en egnethetsvurdering. Til Guri og Espen: Tilgang til kursmaterieil skal sikres, muligens også deltakelse på kurs. Sertifisering kan evt. avtales med Trym og Ellen i møte med Audiografforbundet.

Vedtak: HLF oversender kursmateriellet til likemannsopplæringen til foreningene, som inviteres til å melde tilbake på innretning og innhold. Særlig roller/ansvar er viktig å få avklart.

7. Beramning av neste NASU-møte

Nytt møte: 12. april 2013.

8. Eventuelt:

A) Hva kan NASU gjøre for å øke bevissthet og kunnskap om Universell Utforming

Arne R.: En naturlig samarbeidspartner er Norsk forening mot støy.

Steinar B.: HLF eier, sammen med Blindeforbundet og Handikapforbundet, det rådgivende firmaet Universell Utforming AS.

Dette er en omfattende problemstilling – et stort lerret å bleke – men det er mulig for HLF å undersøke om vi kan få inn et slikt bilag i f eks Aftenposten, og så tar vi opp dette på neste møte igjen.

Vedtak: HLF undersøker muligheten for å få på plass et hørselsbilag i f eks Aftenposten, og melder tilbake til NASU på vårmøtet 2013.

B) HUNT og hørsel

Steinar B.: For ett år siden var dette oppe på NASU. Det ble ikke konkludert, men en fersk artikkel i International Journal of Audiology (Vol 51, Nr. 9, september 2012, s. 650-654) har aktualisert problemstillingen. Mer konkret er det blitt gjennomført en screening av ungdom med et utvalg på 1296 personer i Østerrike. HUNT har meldt tilbake til HLF at et utvalg på om lag det dobbelte vil være tilstrekkelig til å få ferske forekomsttall som holder vann. Da vil det kanskje også bli mulig å oppdatere folkehelsas tabell, som begynner å dra en del på årene: http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5565&MainArea_5661=5565:0:15,2336:1:0:0:::0:0&MainLeft_5565=5544:50246::1:5689:5:::0:0. HLF arbeider for øvrig for å få hørsel inn i folkehelsestatistikken, noe som vil kunne åpne for løpende oppdatering av hørselsstatistikk. HUNT har tidligere meldt at hørsel mest effektivt lobbies inn gjennom St.Olavs hospital. I så fall er det mulig for HLF, evt. sammen med NASU, å få til et felles fremstøt overfor HUNT med en konkret bestilling. Dette løftes i så fall opp som egen sak på kommende NASU-møte.

Vedtak: HLFs oppfølging i saken tas til etterretning.

C) Informasjon om nedlegging av tidsskrift og avslått søknad om helsepersonellautorisasjon for audiopedagoger

Guri E.N.: Audiopedagogforeningen har hatt inne søknad om å bli autorisert som helsepersonell. Søknaden ble avslått med begrunnet i at det er for lite klinisk praksis i studiene og at yrkesrollen er for lite integrert i helsevesenet.

Steinar B.: Dette ser ut som en klassisk Catch 22-situasjon: Profesjonen slipper ikke til på hørselssentralene pga. dårlige takster, og får ikke autorisasjon med henvisning til dårlig integrasjon i helsevesenet.

Guri E.N.: Det nordiske tidsskriftet for døveundervisning legges sannsynlig ned. Det er opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra de tre foreningene.

Vedtak: NASU tar opplysningene til etterretning.

25. september 2012